

10 dakika

Midas Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Danışmanlık A.Ş. Bültenidir.

ARALIK 2011

Yeni yılın sağlık, mutluluk ve başarı getirmesi dileklerimizle...

ABD'DE OTOMOTİV KARTELİ ÜYELERİNE TAZMİNAT DAVALARI AÇILIYOR

Honda ve Toyota'nın bazı otomobiller ve yedek parçalar bakımından uluslararası bir kartel uyguladığına yönelik iddialar ABD ve AB'de bir süredir araştırılıyordu. Ekim 2011'de AB Komisyonu çok sayıda AB ülkesinde eş zamanlı şafak baskınları yaparak delil toplamıştı. Japonya ise Şubat 2010'dan beri konuyu inceliyordu.

ABD'de ise toplanan delillerin gün ışığına çıkmasıyla birlikte kartelden zarar görenlerin mahkemelerde toplu olarak açacakları tazminat davaları için harekete geçildi. Diğer yedek parça üreticilerine de sıçraması muhtemel davaların ABD'de gelmiş geçmiş en kapsamlı soruşturma ve tazminatlara yol açacağı yorumları yapılıyor. Kartelin yaklaşık on yıldır otomobil ve yedek parça fiyatlarını etkilediği ve tüketicileri milyonlarca dolarlık zarara uğrattığı tahmin ediliyor. ABD'de en son Furukawa Electric unvanlı Japon firması kartelden dolayı sorumluluğunu kabul ederek 200 milyon Dolar ceza ödeyerek uzlaşma anlaşması yapmış, ayrıca kartelde belirleyici rolü olan üç çalışanı ise ABD'de 18'er ay hapis cezası almayı kabul etmişti. Honda ve Toyota dışında soruşturmaya Delphi, Leoni, Lear, Sumitomo, S-Y Systems ve Yazaki gibi Japonya kökenli teşebbüsler de dahil edildi.

AB KOMİSYONU E-KİTAP SATIŞLARI HAKKINDA SORUŞTURMA BAŞLATMAYA HAZIRLANIYOR

Komisyon Mart 2011'de e-kitap satışı yapan beş teşebbüsün Avrupa ülkelerindeki bürolarına sürpriz yerinde incelemeler yapmıştı. Bu yerinde incelemeler neticesinde elde edilen bilgiler değerlendirilerek konunun bir soruşturmaya dönüşüp dönüşmeyeceği ise önümüzdeki günlerde ortaya çıkacak. Zira Komisyon soruşturma açmaya gerek olup olmadığına karar vermek üzere yasal süreci başlattığını duyurdu. ABD'de de incelenen iddialara göre e-kitap satışı yapan yayımcı kuruluşlar

(Hachette Livre (Lagardère Publishing, Fransa), Harper Collins (News Corp., ABD), Simon & Schuster (CBS Corp., ABD), Penguin (Pearson Group, İngiltere) and Verlagsgruppe Georg von Holzbrinck (Macmillan, Almanya) Apple ile işbirliği yaparak pazarı koordine edecek davranışlar benimsediler. Ayrıca bu beş yayımcı kuruluşun kitapların dağıtımına yönelik anlaşmalarda da rekabeti kısıtlayıcı hükümler ekletip ekletmediklerine bakılacak.

Aynı konuyu İngiltere’de soruşturan İngiliz Rekabet Otoritesi (OFT) ise idari sebeplerle soruşturmaya devam etmeme kararı almıştı. Komisyon OFT’nin bugüne kadarki araştırmalarından yararlanacağını duyurdu.

4054 SAYILI REKABETİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA YER ALAN İDARİ PARA CEZALARI GÜNCELLENDİ

4054 Sayılı Kanun’un 16. Maddesinin Birinci Fıkrasında Öngörülen İdari Para Cezasının Alt Sınırının 31.12.2012 Tarihine Kadar Geçerli Olmak Üzere Artırılmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No 2012/1) 13.12.2010 tarih ve 28141 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. Buna göre idari para cezalarının alt sınırı 401 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde 2011 yılı için tespit edilen % 10,26’lık yeniden değerlendirme oranına göre yükseltilerek 13.591,00 TL olarak belirlendi. Bu rakam, Kurum başvuru ve incelemelerinde eksik, yanlış yanıltıcı bilgi verilmesi, izne tabi birleşme/devralma işlemlerinin izin alınmaksızın gerçekleştirilmesi ve yerinde incelenmenin engellenmesi hallerinde uygulanacak olan teşebbüs cirosunun binde biri ile binde beşi oranında değişen cezalar için alt sınır teşkil ediyor. Bir diğer ifade ile öncelikli olarak teşebbüs cirosuna göre ceza hesaplanacak ancak çıkan rakam ceza alt sınırının altında ise 13.591,00 TL esas alınacak.

LCD EKRAM KARTELİ SORUŞTURMASI 553 MİLYON DOLARLIK UZLAŞMA ANLAŞMASIYLA SONUÇLANDI

1999 ile 2006 yılları arasında Asya Kökenli yedi LCD ekran üreticisi arasında ABD’de uygulanan kartele ilişkin soruşturma rekor bir uzlaşma anlaşması ile kapatılıyor. Aralarında Samsung, Sharp, Hitachi ve Epson’un da bulunduğu şirketler haklarında soruşturmanın kapatılması karşılığında ABD’ye toplam 553 milyon Dolar ödemeyi kabul etti. Bu meblağın 501 milyon Dolarlık kısmı kartelin devam ettiği sürede fiyatları anlaşmalı olarak yükseltilmiş ürünleri satın alan 24 eyaletteki dolaylı alıcılara ödenmek üzere ayrılacak.

HAC VE UMRE SEYAHATLERİ PAZARINDA DAHA FAZLA REKABET İSTENİYOR

Suudi Arabistan'a yapılan hac ve umre seyahatleri son yıllarda talebin artmasıyla 500.000.000 Avroyu aşan bir pazar büyüklüğüne ulaştı. Ancak gerek Suudi Arabistan'ın uyguladığı ülke kotaları gerekse hac için verilen ülke kotasının % 60'ının Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmesi pazarın daha fazla büyümesini zorlaştırıyor. Bu alanda faaliyet gösteren ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na rakip olan seyahat acenteleri ise bir süredir Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bazı uygulamalarını Rekabet Kurumu'na şikayet ediyordu.

Şikayetleri dikkate alan Kurul konuyu bir ön araştırma ile inceledi ve neticede soruşturma açmaya gerek görmese de Diyanet İşleri Başkanlığı'na yazılı görüş göndererek ilgili piyasada rekabetin daha iyi işlemesi için gereken koşulları bildirdi. Kurum'un internet sitesinde yayımlanan görüşte Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac ve umre seyahatlerinde vize alımları konusunda işbirliğine gittiği seyahat acenteleri lehine ayrımcılık yaptığı yönünde şikayetlerin olduğu anlaşıldı. Ayrıca ibadet yerlerinin Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac ve umre seyahat hizmetlerine yönelik tanıtımda aktif olarak kullanıldığı ve bu durumun diğer seyahat acenteleri aleyhine sonuçlar doğurduğu yönündeki iddiaların da incelendiği açıklandı. Bu sorunların giderilmesi amacıyla verilen görüşte öncelikle Diyanet İşleri Başkanlığı'nın rekabet hukuku kapsamında teşebbüs niteliğinde olduğu tespit edildi.

Buna göre Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac ve umre konusunda hem düzenleyici ve denetleyici fonksiyona hem de pazarda faaliyet gösteren bir oyuncu olarak kota gibi yasal bir takım imtiyazlara sahip olduğuna dikkat çekildi. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac pazarının % 60'ının kotasını elinde bulundurduğu, son yıllarda büyüyen umre pazarının ise % 50 'sini aşkın kısmını kontrol eden önemli bir aktör olduğu belirtildi. Bu güçlü konumu ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac ve umreye yönelik hizmetlerinin ekonomik niteliği haiz olması ve hac ve umre yapacakların ödeyecekleri ücret miktarının ve bu hizmete ilişkin esasların Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenmesi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 4054 sayılı Kanun kapsamında bir teşebbüs olarak kabul edilebileceğini tespit edildi.

Sahip olduğu yüksek pazar payı ve denetleyici kuruluş sıfatıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'na Kanun'un hakim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesi hatırlatıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın da hac ve umreye yönelik seyahat hizmetleri pazarında rekabeti bozmama yükümlülüğü altında olduğu ve pazarda faaliyet gösteren diğer teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırmaması gerektiği not edildi.

AB KOMİSYONU BUZDOLABI KOMPRESÖRÜ KARTELİ SORUŞTURMASINI 161 MİLYON AVROLUK UZLAŞMA ANLAŞMASIYLA KAPATTI

Sanayi ve ev tipi soğutucu kompresörü üreten ACC (İtalya), Danfoss (Almanya), Embraco (İtalya/Brezilya)ve Panasonic (Japonya) arasında Nisan 2004 ile Ekim 2007 tarihleri arasında devam eden kartele ilişkin soruşturma ilgili teşebbüslerin iddiaları kabul etmesi neticesinde uzlaşma anlaşması ile kapatıldı. Toplamda 161 milyon 198 bin Avro para cezası ödeyen dört teşebbüse kartelden dolayı sorumluluklarını kabul ettikleri ve soruşturmanın sona erdirilmesine yardımcı oldukları için cezalarında yüzde on oranında indirim uygulandı. Tecumseh (ABD) unvanlı kartelin beşinci üyesi ise Komisyona karteli ihbar ederek soruşturmanın açılmasını sağladığı için pişmanlık programı kapsamında cezalardan muaf tutuldu, yani hiç ceza almadı.

Teşebbüsler kartel süresince yaptıkları toplantılarda Avrupa'daki fiyatlama politikaları ve pazar paylarını sabitlemeye yönelik koordinasyon içine girdiklerini böylece kabul etmiş oldular. Cezaların hesaplanmasında ise teşebbüslerin AB pazarına yönelik soğutucu kompresörü satışı ciroları esas alındı. Ayrıca teşebbüslerden birinin cezayı ödemekte finansal durumunun kötüye gitmesi nedeniyle güçlükle karşılaşacağını bildirmesi üzerine Komisyon şirketin muhasebe kayıtlarını inceledikten sonra bir indirime gittiğini açıkladı. Böylece bu güne kadar Komisyon'un yaptığı en yüksek bedelli uzlaşma anlaşması ortaya çıkmış oldu.

AB ADALET DİVANI BAKIR TEL ÜRETİCİLERİNE VERİLEN CEZALARI ONADI

AB Komisyonu 2003 ve 2004 yıllarında sıhhi tesisatlarda, klima ve soğutucu üretiminde kullanılan bakır tel ve boruları üreten teşebbüsler hakkında yürüttüğü iki kartel soruşturmasını 222 ve 78 milyon Avro'luk cezalar vererek sonuçlandırmıştı. Cezalara mahkemede itiraz eden teşebbüslerin itirazları büyük oranda reddedildi. Ayrıca kartel toplantılarına dönem dönem ara verilmiş olmasının kartelin devamlılığını sona erdirmediği yönündeki kabul ABAD tarafından da onaylanmış oldu.

Diğer yandan teşebbüsler cezaların yüksekliği karşısında hukuki korumanın ve yasal yolların yetersiz olduğunu öne sürmüş ve bunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu iddia etmişti. Buna karşılık ABAD, Komisyon kararlarına karşı tanınan yargısal itiraz haklarının AİHS'de öngörülen yeterli hukuki korumayı sağladığına hükmetti. Kararda AB mahkemelerinin Komisyon kararlarını hem maddi gerçeklik hem de hukuka uygunluk açısından inceleyebildiği; delilleri değerlendirme, Komisyon'un verdiği cezayı iptal edebilme ve cezanın miktarını değiştirebilme yetkilerine sahip olduğu, bütün bu unsurların ise etkin bir hukuki koruma sağladığı belirtildi.

THY HAKKINDAKİ SORUŞTURMA SONUÇLANDI

Rekabet Kurulu, THY'nin İstanbul çıkışlı yurt içi ve yurt dışı yolcu taşıma hatlarında rakip firma aleyhine dışlayıcı eylemlerde bulunup bulunmadığını soruşturmak üzere Temmuz 2010'da soruşturma başlatmıştı. Bu soruşturma ile daha önce hakim durumda olduğu tespit edilen THY'nin gerek fiyat gerekse fiyat dışı eylemlerle hakimiyetini rakipleri aleyhinde kullanıp kullanmadığı araştırılmıştı.

Soruşturma raporunun ve THY'nin üç defa yazılı savunmasının alınmasının ve sözlü savunma toplantısının ardından Rekabet Kurulu'nun 30 Aralık 2011 tarihli nihai kararı aldı. Buna göre THY'nin İstanbul çıkışlı yurt içi ve yurt dışı hava yolu ile yolcu taşıma hatlarında rakip teşebbüs aleyhine dışlayıcı eylemlerde bulunarak hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasına ilişkin olarak ihlal tespiti yapılamadığına karar verildi. Bu nedenle THY hakkında idari para cezası uygulanmasına gerek görülmedi.

Bununla birlikte ilgili pazarda sağlıklı bir rekabet ortamının tesisi bakımından, slot tahsisleri, uluslararası ikili havacılık anlaşmaları gibi hususlara ilişkin olarak ilgili teşebbüsler ile kamu kurum ve kuruluşlarına Rekabet Kurulu görüşünün bildirilmesine karar verildi.

DÜNYA REKABET OTORİTELERİNDEN KISA KISA

- ABD Rekabet Otoritesi (DoJ) Almanya'nın Frankfurt'taki dev borsası DAX ile ABD'nin New York'taki dev borsası NYSE Euronext'in birleşmesine izin verdi. Ancak ABD'de borsalar arası rekabetin güvenliği için Alman borsasına Amerikan ticaret piyasası 'Direct Edge'den ayrılması şartı getirildi. Alman borsası 'Direct Edge'de yüzde 31,5'lük bir hisseye sahip bulunuyor.

Toplam 10 milyar Dolarlık bir sermaye yatırımıyla iki dev borsa dünyanın en büyük ticaret borsasını oluşturmayı hedefliyor. AB Komisyonu ise DAX ve NYSE Euronext'in birleşmesine şüpheli bakıyor. Birleşmek isteyen iki borsa, bu endişeleri gidermek için şimdiye kadar verdikleri taahhütlere ilaveten, üç yıl boyunca derivat anlaşmalarından alınan harçları üç yıl artırmayacaklarını bildirdi. DAX ve NYSE Euronext, AB Komisyonunu ikna edebilmek için şimdi Rekabet Komiseri Joaquin Almunia ile ya da AB Komisyonu ile görüşmelere başlayacak. AB Komisyonunun 9 Şubat'a kadar bir karara varması bekleniyor.

- Brezilya Rekabet Otoritesi gübre nakliyesi pazarındaki kartel soruşturmasına ilişkin ilginç detaylar açıkladı. Gübreyi ülkenin en büyük limanına taşıyan iki nakliye şirketinin kartelin devamlılığını sağlamak için şiddete başvurduğu ve rakip şirketin araçlarına molotof kokteyli attığı belirlendi.
- Diğer yandan Brezilya’da Google hakkında online alışverişte fiyat karşılaştırması ile ilgili arama sonuçlarını yönlendirdiği iddiasıyla inceleme başlatıldı.
- Zambiya Rekabet Otoritesi dünyanın en büyük altın üreticisi olan Kanada kökenli Equinoks’un Lumwana’daki bakır madenlerini 7,5 milyar Dolar karşılığında devralmasına izin verdi.
- Zambiya Rekabet Otoritesi madencilik sektöründeki kartel soruşturmasını ceza kararı ile kapatırken aynı sektörde yeni bir soruşturma daha başlattığını duyurdu.
- İtalyan Rekabet Otoritesi posta şirketi Poste Italiane’ye hakim durumunu kötüye kullandığı gerekçesiyle 39 milyon Avro para cezası verdi.
- İtalyan Rekabet Otoritesi bayrak taşıyıcısı Alitalia ve rakibi Air One unvanlı havayolu şirketleri arasındaki birleşme hakkında soruşturma başlattı.
- Alman Kartel Ofisi musluk ve boru ekleme parçaları üreten altı teşebbüs ve bunların çalışanları hakkında kartel üyesi olmak gerekçesiyle 15,5 milyon Avro para cezası uyguladı.
- Hollanda Rekabet Otoritesi sağlık sektörüne yönelik çamaşırhane işleten dört teşebbüse pazar paylaşımı yaptıkları gerekçesiyle 18 milyon Avro para cezası uyguladı.
- Hollanda Rekabet Otoritesi mobil iletişim pazarında Vodafone, T-Mobile ve Royal KPN hakkında yeniden kartel soruşturması başlattı, bundan iki ay önce aynı teşebbüslere yine kartel üyeliği nedeniyle ceza verilmişti. Bu nedenle açılan ikinci soruşturma dikkat çekici.
- Tayvan Rekabet Otoritesi kartelleri ortaya çıkarmak ve kendi uygulamasını uluslararası rekabet hukukuna uyumlaştırmak amacıyla yeni bir pişmanlık programını uygulamaya başladığını açıkladı.

- ABD’de yumurta üreticilerinin kartel kurduğunu iddia eden Kraft, Kellogg, Nestle ve General Mills konuyla ilgili rekabet ihlali ve tazminat davası başlattı.
- Çin Rekabet Otoritesi bu güne kadarki en pahalı yabancı devralmalardan biri olan Nestle’nin yerel şekerleme üreticisi Hsu Fu Chi’yi 1,7 milyar Dolar karşılığında devralmasına izin verdi.
- Fransa Rekabet Otoritesi bir pişmanlık başvurusuyla açılan deterjan karteli soruşturmasını rekor ceza ile sonuçlandırdı. 361,3 milyon Avro para cezası ile sonuçlanan kartel soruşturması ülkede uygulanan bu güne kadarki en yüksek cezaları içeriyor.